

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 01.03.2018

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Türkiye'nin 2017 yılsonu itibarıyla kurulu gücünün 85 bin megavatı (MW) aştığı ve yapılan projeksiyonlara göre 10 yıllık dönem içinde talebin karşılanmasında sorun görünmemesine rağmen pahalı ve çevre açısından büyük riskler taşıyan enerji projeleri hayata geçirmeye çalıştığı birçok uzman, akademisyen, sivil toplum kuruluşu ve meslek odası tarafından dile getirilmektedir. Bu kapsamda enerji politikalarının ana hattını oluşturan alım garantili nükleer santral ve kömür santral projeleri Türkiye'nin geleceği için ekonomik ve çevresel anlamda ciddi riskler barındırmaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası tarafından 6 Şubat 2018 tarihinde yapılan basın açıklamasında Türkiye'de projelendirilen 2 nükleer santral ve 3 termik santral projesinin, alım garantilerinin oluşturacağı yüklere dikkat çekilmiştir. Buna göre;

- Sinop Nükleer Güç Santrali için verilen 20 yıl alım garantisi kapsamında kilovatsaat (kWh) başına birim bedeli 10.83 cent olarak belirlenmiştir. Bugünkü kurlar üzerinden 40.6 kuruş olan bu fiyat, 2017 yılı piyasada ağırlıklı ortalama 16.81 kuruş olan fiyattan yüzde 242 daha pahalıdır. Yıllık 35 milyar kWh civarında üretim yapacağı hesabından hareket edilirse, alım garantisi nedeniyle yıllık olarak bu santrale 3.79 milyar dolar (14.2 milyar TL) ödenecektir. Bu rakam 20 yılda 75.8 milyar dolara (284 milyar TL) ulaşacaktır. Üstelik bu rakama yakıt bedeli dahil değildir.
- Akkuyu Nükleer Güç Santrali için kısıtlı inşaat çalışma ruhsatı verilmiş, inşaat fiilen başlatılmıştır. Santral için 15 yılda üretilen elektriğin yüzde 50'sine 12.35 cent/kWh üzerinden alım garantisi verilmiştir. Bugünün kurları ile 46.31 kr/kWh olan bu rakam 2017 piyasa fiyatından yüzde 275 daha pahalıdır. Santralin yılda 38 milyar kWh elektrik üretmesi ve yarısını devlete, yarısını da piyasaya satması öngörülmektedir. Yani santrale 15 yılda 285 milyar kWh elektrik karşılığında 35.2 milyar dolar (132 milyar TL)

ödenektir. Santralin toplam yatırım bedelinin ise 20 milyar dolar olacağı belirtilmektedir.

- Kömür yakıtlı Çayırhan B Termik Santrali'nin işletme hakkı devri yöntemiyle kurulması ve çalıştırılmasına ilişkin ihalenin yapılması ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 9 Mart 2017 tarihinde yayımlanan kararının ardından 1 Temmuz 2017 tarihinde Çayırhan Kömür Sahası, 35 yıllığına Kolin, Kalyon ve Çelikler Grubu'na devredilmiştir. Toplam 720 MW kurulu güçte olması öngörülen santrale kilovat saat (kWh) başına 6.04 sent üzerinden 15 yıl alım garantisi verilmiştir. Bugünkü kurlar üzerinden 22.65 kuruş olarak verilmiş olan bu fiyat, 2017 yılı piyasada ağırlıklı ortalama 16.81 kuruş olan fiyattan 1.34 kat daha fazladır. Türkiye'nin bu enerjiye ihtiyacı olmasa bile 15 yılda yıllık 4.2 milyar kWh üretim üzerinden 3.8 milyar dolarlık (14.3 milyar TL) ödeme yapılacaktır. Santralin yatırım maliyetinin 1.1 milyar dolar olmasının öngörüldüğü dikkate alındığında alım garantisi yoluyla 4.5 yılda şirketlere ödenecektir.
- Çayırhan B Termik Santrali gibi maden sahasıyla birlikte kömür santrali kurulmak üzere işletme hakkı devri yöntemiyle yaptırılmak üzere Eskişehir Alpu-Tepebaşı Termik Santrali'nin Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlanmış olup; ihalesi 7 Mart 2018'de yapılacaktır. Birinci derece tarım arazisi olarak koruma kapsamındaki Alpu Ovası yönetmelikte yapılan değişikliğin ardından Toprak Koruma Kurulu'na aldırılan kararla tarım dışı amaçla kullanıma açılmıştır. Burada kurulacak santralin 1100 MW gücünde olması ve yıllık 7 milyar kWh elektrik üretmesi öngörülmektedir. Henüz ihale yapılmadığı için alım garantisi verilecek fiyat belli değildir. Ancak yerli kömürle çalışan santrallara her yıl enflasyon oranında artırılmak üzere 2018 yılı için 20.8 kr/ kWh bedel üzerinden verilen alım garantisi dikkate alındığında Alpu için verilecek fiyatın da daha düşük olmayacağı açıktır. Bu durumda yıllık 1 milyar 456 milyon lira olacak alım garantisinin süresi Çayırhan gibi Alpu için de 15 yıl olarak belirlenirse; Türkiye'nin ihtiyacı olmasa da santrali kurup işletecek şirkete 15 yılda 5.8 milyar dolar (21.8 milyar lira) ödeme yapması gerekecektir. Alpu için ÇED raporunda, yatırım tutarının 1.8 milyar dolar olmasının beklendiği belirtilmiştir. Bu durumda Alpu'ya santral kuracak şirket de yaklaşık 4.5 yılda yatırımını geri alacaktır.
- Tekirdağ Çerkezköy kömür yakıtlı termik santrali için ÇED ve ihale süreci devam etmektedir. Kurulu gücünün 990 MW olması beklenen santralin yıllık 6.5 milyar kWh elektrik üreteceği ve en az 20.8 kr/kWh olan 2018 yılı yerli kömür santrallarına verilen alım garantisi fiyatının verileceği düşünülürse; 15 yılda toplam 97.5 milyar kWh elektrik üretimi karşılığında 5.4 milyar dolar (20.3 milyar TL) ödeme yapılacaktır.

25868

Tüm bu rakamlar ışığında değerlendirildiğinde, 5 projenin tamamlanmasının beklendiği 2020-2025 yıllarından itibaren 15-20 yıl süreyle Türkiye'nin karşı karşıya kalacağı ödeme yükü 126 milyar dolara (472.5 milyar TL) ulaşmaktadır. Üstelik elektrik kullanılsa da ödenmek zorunda kalınacak bu rakama yakıt bedeli ve enflasyon farkı gibi fiyat artırıcı unsurlar da dahil edilmemiştir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye'nin enerji alanında yıllara göre ne kadar yükümlülükle alım garantisi vermiştir? Verilen garantiler proje proje ne kadardır?
2. Tüm dünyada yenilenebilir kaynaklardan elde edilen elektriğin fiyatı dahi 3 cent/kWh'ın altına indirilirken Türkiye'de bu kadar yüksek fiyatlardan alım garantisi neden verilmektedir? Niçin Türkiye hem fiyat hem de çevre ve halk sağlığı için büyük riskler oluşturan yatırımlara zorlanmaktadır? Bu tercihler yapılırken hangi ekonomik, toplumsal ve stratejik gerçeklerden/önceliklerden hareket edilmiştir?
3. Alım garantisi sonucunda ödenecek olan bedeller vatandaşın cebine ve elektrik faturalarına nasıl yansımaktadır?
4. Özellikle Nükleer enerji santralleri için ortaya çıkan belirsizlikler, projelerin belirtilen tarihte bitmesini mümkün kılacak mıdır? Olası sürenin uzaması durumunda alım garantisi süresi uzatılacak mıdır?